

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ

29-35-69, 628-37-04
21-07-57, 628-90-17

UL. ŻURAWIA 4A, SKR.PT.24
00-503 W A R S Z A W A
TELEFAX: 29-40-89

BS/49/39/93

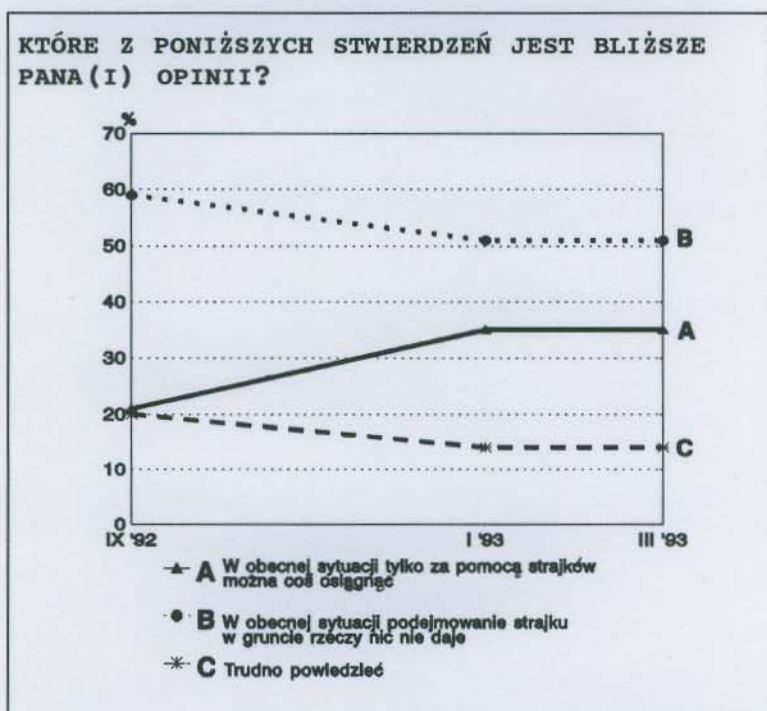
SPOŁECZNY STAN "GOTOWOŚCI STRAJKOWEJ"

Komunikat z badań

Warszawa, kwiecień 1993 r.

UWAGA: Przedruk materiałów CBOS w całości lub w części oraz wykorzystanie danych empirycznych jest dozwolone wyłącznie z podaniem źródła.

- ◆ Ponad połowa (53%) respondentów sądzi, że w najbliższych miesiącach fala strajków i protestów społecznych będzie narastała. Od lutego br. odsetek badanych podzielających tę opinię zwiększył się o 12 punktów procentowych.
- ◆ Społeczne poparcie dla podejmowania walki strajkowej nie zmieniło się istotnie w ciągu ostatnich dwóch miesięcy.

- ◆ Przeświadczenie, że strajki są korzystne dla działaczy związkowych, ma 51% badanych. Nieco mniej (46%) ankietowanych uważa, że przynoszą one korzyści pracownikom strajkujących zakładów.
- ◆ Strajki są niekorzystne - zdaniem większości respondentów - dla: gospodarki (92%), rządu (89%), dyrektorów strajkujących zakładów (77%) oraz społeczeństwa (67%).

O wielkości społecznego niezadowolenia możemy wnioskować na podstawie opinii i ocen respondentów dotyczących różnych sfer życia gospodarczego i politycznego kraju. Stopień społecznej akceptacji metody walki strajkowej, jako jedna z form wyrazu niezadowolenia, jest przedmiotem stałego monitoringu w badaniach CBOS. W ostatnim sondażu¹ respondenci wyrażali swoje opinie m.in. o sensowności i skuteczności metody walki strajkowej w obecnej sytuacji gospodarczej kraju oraz o prognozach dotyczących rozwoju sytuacji strajkowej w ciągu najbliższych miesięcy.

Oczekiwanie wybuchu nowej fali strajków

Ponad połowa (53%) badanych sądzi, że w ciągu najbliższych miesięcy fala strajków i protestów społecznych będzie narastała. Od lutego odsetek badanych podzielających tę opinię zwiększył się o 12 punktów procentowych.

Tabela 1

w procentach

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższych miesięcy fala strajków, protestów będzie narastała czy też będzie opadała?	Wskazania respondentów według terminów badań:			
	IX '92	I '93	II '93	III '93
Będzie się uspokajało - strajki, protesty będą powoli wygasaly	16	10	7	6
Będzie tak jak teraz - będą się pojawiały protesty i strajki	23	27	26	21
Będzie narastała fala strajków, protestów	34	41	41	53
Wybuchnie poważny konflikt społeczny	11	10	11	10
Trudno powiedzieć	16	11	15	10

Uwagę zwraca dynamika zmian społecznych prognoz rozwoju sytuacji strajkowej. Od września '92 do stycznia '93 nastąpił wzrost prognoz nasilenia strajków. W lutym '93 nie wystąpiły większe zmiany, natomiast w marcu odsetek przewidujących narastanie strajków i protestów wzrósł do 53%.

¹ "Aktualne problemy i wydarzenia" (33) - badanie zrealizowano w dniach 12-14 marca 1993 r. na reprezentatywnej próbie losowej dorosłej ludności Polski (N=1233).

Respondenci, którzy częściej niż pozostali prognozują nasilenie się fali strajkowej, to ludzie młodzi (do 24 roku życia) oraz w wieku 35-44 lat, robotnicy niewykwalifikowani, kadra kierownicza i inteligencja, uczniowie i studenci, bezrobotni². Nie ma wyraźnych różnic w prognozach rozwoju sytuacji strajkowej między badanymi odmiennie oceniającymi własną sytuację materialną oraz kierunek rozwoju sytuacji w kraju. Natomiast wybuch poważnego konfliktu społecznego zdecydowanie częściej niż pozostali przewidują badani o najniższych dochodach oraz gospodynie domowe.

Przewidywania dotyczące strajkowego scenariusza najbliższej przyszłości kraju są związane z negatywną oceną obecnej sytuacji politycznej (0,18), gospodarczej (0,16) oraz materialnych warunków życia ludzi (0,15). W nieco silniejszym związku opinie o nasileniu się strajków pozostają z negatywnymi prognozami rozwoju sytuacji politycznej (0,21), gospodarczej (0,20) oraz materialnych warunków życia ludzi (0,20).

Powstaje pytanie: jakie problemy, przed którymi stoi Polska, są szczególnie ważne dla badanych pesymistów?

Tabela 2

w procentach

Najważniejsze problemy, przed którymi stoi nasz kraj	Wskazania respondentów	
	prognozujących nasilenie fali strajkowej	pozostałych
Bezrobocie	70	70
Zbyt niskie płace, zbyt wysokie ceny	53	52
Rządy ludzi niekompetentnych	48	38
Zatrucie środowiska	31	33
Przestępczość, działalność mafii	24	23
Złe skutki prywatyzacji	17	13
Możliwość rozruchów, niepokojów społecznych	14	11
Alkoholizm, narkomania	13	21
Niedostatek żywności, głód	11	11
Upadek obyczajów	9	16
Napływ obywateli z biedniejszych państw	9	10
Możliwość konfliktu z sąsiednimi państwami	1	1

² Zob. tabele aneksowe.

Respondenci przekonani o nasileniu się fali strajków i niepokojów społecznych w ciągu najbliższych paru miesięcy częściej niż pozostali wskazują na problem rządów ludzi niekompetentnych oraz na złe skutki prywatyzacji. Nie wyróżnia ich odmienna ocena ważności problemów związanych z pogarszaniem materialnych warunków życia ludzi, np. problem zbyt niskich płac i zbyt wysokich cen czy bezrobocia.

Oznaczać to może, że za większą gotowością do akceptacji strajkowego scenariusza rozwoju sytuacji stoi raczej negatywna ocena zjawisk życia politycznego, niż bunt spowodowany złą sytuacją materialną.

Gdy przyjrzymy się różnicom w postrzeganiu hierarchii ważności problemów osobistych, to okazuje się, że prognozujący nasilenie się strajków nieco częściej niż pozostali wskazują przede wszystkim na obawę o utratę pracy i brak perspektyw dla dzieci. Ich największy niepokój wiąże się więc z tym, co może przynieść przyszłość, a nie z tym, co jest złe w chwili obecnej.

Tabela 3

w procentach

Problemy, które są źródłem osobistego najsilniejszego niepokoju	Wskazania respondentów	
	prognozujących nasilenie fali strajkowej	pozostałych
Utrata pracy	50	41
Brak pieniędzy w przypadku choroby	40	42
Brak perspektyw dla dzieci	40	34
Wzrost cen	38	41
Obniżenie obecnego poziomu życia	34	32
Niepewna przyszłość kraju	31	31
Napady, rabunki	25	32
Zatrucie środowiska	13	20
Brak mieszkania	12	8
Nasilająca się nietolerancja	8	9
Ograniczenie swobód obywatelskich	4	4
Kłótnie, konflikty w rodzinie	2	3

Reasumując, badani przewidujący nasilenie niepokojów społecznych częściej niż inni negatywnie oceniają zjawiska ze sfery politycznej oraz wyrażają więcej obaw o przyszłość. Mniej ważne dla ich charakterystyki są problemy dotyczące sytuacji materialnej. Wyjątkiem są badani z grup o dramatycznej - jak się wydaje - sytuacji materialnej, czyli respondenci bezrobotni, badani o dochodach poniżej 500 tys. zł na osobę w gospodarstwie domowym, dla których negatywna ocena sytuacji materialnej jest najistotniejsza w przewidywaniach nasilenia się protestu społecznego.

Ocena skuteczności walki strajkowej

Obecnie wyraźnie więcej respondentów niż w styczniu tego roku przewiduje nasilenie się fali strajków. Nie zmieniły się natomiast w tym czasie opinie badanych o sensowności podejmowania walki strajkowej w obecnej sytuacji kraju.

Tabela 4

w procentach

Które z poniższych stwierdzeń jest bliższe Pana(i) opinii?	Wskazania respondentów według terminów badań		
	IX '92	I '93	III '93
W obecnej sytuacji tylko za pomocą strajków można coś osiągnąć	21	35	35
W obecnej sytuacji podejmowanie strajku w gruncie rzeczy nic nie daje	59	51	51
Trudno powiedzieć	20	14	14

Nadal ponad jedna trzecia badanych uważa, że "tylko za pomocą strajków można coś osiągnąć". Sądzą tak przede wszystkim bezrobotni, robotnicy niewykwalifikowani, badani z wykształceniem zasadniczym zawodowym, respondenci o najniższych dochodach.

O skuteczności strajku, jako metody wpływu na politykę gospodarczą rządu, przekonanych jest nieco więcej badanych, niż akceptujących strajk jako narzędzie, za pomocą którego można w ogóle "coś osiągnąć". Opinię, że należy podejmować strajki, by wymusić na władzach podjęcie skutecznych działań gospodarczych, podziela 38% badanych. Odmienny pogląd: "należy rezygnować ze strajków, by nie pogarszać trudnej sytuacji gospodarczej naszego kraju", popiera obecnie 41% badanych. W ciągu ostatnich dwóch miesięcy nie nastąpiła tu istotna zmiana opinii.

Tabela 5

w procentach

Czy uważa Pan(i), że obecnie:	Wskazania respondentów według terminów badań:		
	XII '92	I '93	III '93
- należy rezygnować ze strajków, by nie pogarszać trudnej sytuacji gospodarczej naszego kraju	53	44	41
- należy podejmować strajki, by wymusić na władzach podję- cie skutecznych działań gospodar- czych	31	36	38
Mam zupełnie inny pogląd na ten temat	2	2	6
Trudno powiedzieć	14	17	15

Wśród robotników (wykwalifikowanych i niewykwalifikowanych) opinia o podejmowaniu strajków wyraźnie przeważa nad przekonaniem o konieczności rezygnacji z tej formy protestu. W porównaniu z grudniem '92 wśród robotników wykwalifikowanych nastąpiła w tej sprawie znaczna zmiana opinii: odsetek przekonanych o konieczności rezygnacji ze strajków zmniejszył się z 52% do 35%, a odsetek opowiadających się za podejmowaniem walki strajkowej zwiększył się z 38% do 47%. Stabilizacja postaw prostrajkowych tej grupy badanych nastąpiła w ciągu ostatnich dwóch miesięcy, kiedy to nie odnotowano istotnych zmian opinii. Wśród rolników uspokoiły się nieco nastroje prostrajkowe. Obecnie niemal tyle samo badanych z tej grupy opowiada się za podejmowaniem strajku (38%), co i przeciw temu (36%). (W styczniu '93 odpowiednio 48% za, 33% przeciw.)

Innym wskaźnikiem akceptacji strajku, jako metody wpływania tym razem na sytuację gospodarczą w skali mikro, jest odpowiedź na pytanie o sensowność strajku w bankrutującym przedsiębiorstwie państwowym. W porównaniu ze styczniem '93 nie nastąpiły tu zmiany opinii.

Tabela 6

w procentach

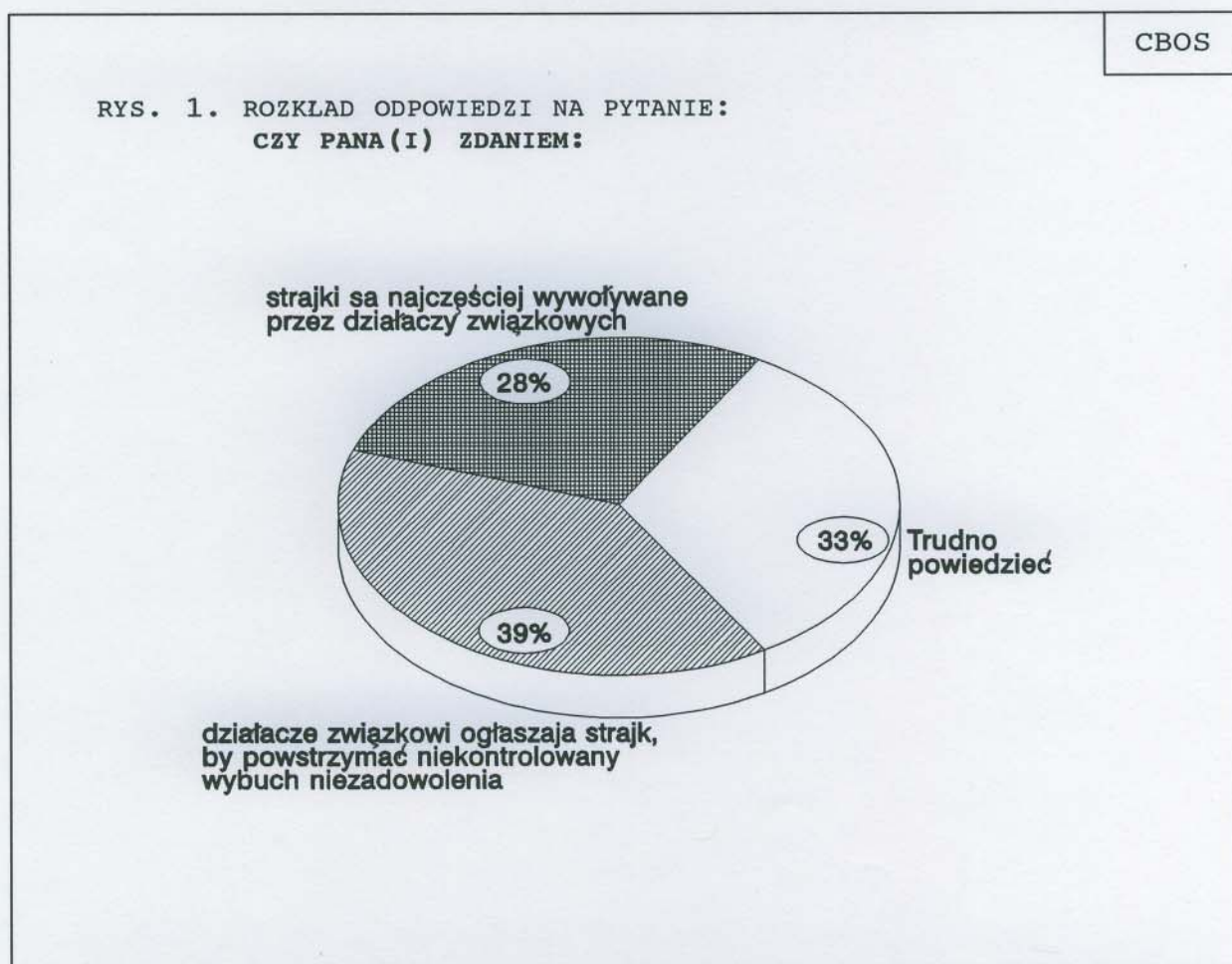
Czy uważa Pan(i), że w bankrutującym przedsiębiorstwie państwowym	Wskazania respondentów według terminów badań:		
	XII '92	I '93	III '93
- pracownicy powinni zrezygnować ze strajków, by nie pogarszać sytuacji swojego zakładu pracy	44	36	38
- pracownicy powinni strajkować, by wymusić na władzach działania zmierzające do ratowania przedsiębiorstwa	37	43	42
Mam zupełnie inny pogląd na ten temat	3	2	3
Trudno powiedzieć	15	19	17

Robotnicy wykwalifikowani są najbardziej radykalną prostrajkową grupą zawodową. Ponad połowa (53%) ankietowanych tej grupy opowiada się za strajkiem w bankrutującym przedsiębiorstwie. Radykalizm robotników wykwalifikowanych jest obecnie mniejszy niż w styczniu '93. W porównaniu z wynikami badania przeprowadzonego miesiąc temu, o 7 punktów procentowych zmniejszył się odsetek robotników aprobujących strajk w bankrutującym przedsiębiorstwie.

Należy zwrócić uwagę na następującą prawidłowość. Choć w ciągu dwóch miesięcy nie wzrosło społeczne poparcie dla podejmowania walki strajkowej, jednak wyraźnie wzrosło w ostatnim okresie przekonanie o nieuchronności nadejścia nowej fali protestów. Stwarza to, jak się wydaje, społeczny klimat "gotowości strajkowej", czego konsekwencją może być przyłączenie się do planowanych protestów pracowniczych nawet tych, którzy obecnie nie są przekonani o sensowności walki strajkowej.

Zaufanie do działaczy związkowych

Istotna w momencie obserwowanej "gotowości strajkowej" jest społeczna opinia o motywach i dążeniach działaczy związkowych - organizatorów strajków. Im większym cieszą się oni zaufaniem, tym większa jest, jak się wydaje, gotowość do poparcia proklamowanych przez nich strajków. W opinii niemal 40% badanych, działacze związkowi ogłaszają strajk, by powstrzymać niekontrolowany wybuch niezadowolenia.

Z opinią, że strajki są wywoływane przez działaczy związkowych, zgadza się 28% badanych. Jak się wydaje, są to badani, którzy nie darzą tych działaczy pełnym zaufaniem, sądząc, że kierują się oni innymi motywami niż tylko bezpośrednia realizacja woli protestu pracowników. Największe zaufanie do działaczy związkowych mają ludzie w wieku 35-44 lat,

mieszkańcy najmniejszych miast, robotnicy niewykwalifikowani, bezrobotni, a także osoby z wykształceniem wyższym i kadra kierownicza. Wśród grup badanych najmocniej ufających działaczom związkowym nie ma najbardziej prostrajkowej grupy robotników wykwalifikowanych.

Aprobata strajku a zaufanie do działaczy związkowych

Respondenci podzielający opinię, że "tylko za pomocą strajków można coś osiągnąć" wyraźnie częściej niż pozostali sądzą, że działacze związkowi ogłaszają strajk, by powstrzymać niekontrolowany wybuch niezadowolenia. Działacze proklamujący strajk cieszą się również uznaniem znaczącego odsetka (40%) badanych nie akceptujących metody walki strajkowej.

Tabela 7

w procentach

W obecnej sytuacji:	Działacze związkowi		Trudno powiedzieć
	sami wywołują strajki	powstrzymują wybuch niezadowolenia	
- tylko za pomocą strajków można coś osiągnąć	29	49	24
- podejmowanie strajku w gruncie rzeczy nic nie daje	31	40	29
Ogółem	28	40	32

Jeśli jednak weźmiemy pod uwagę opinie o strajkach jako o metodzie wpływania na politykę gospodarczą rządu, to okazuje się, że wśród przeciwników strajków zaufanie do działaczy związkowych jest mniejsze. W grupie tej odsetek respondentów twierdzących, że działacze sami wywołują strajk (32%) jest niemal taki sam jak tych, którzy sądzą, że liderzy związkowi powstrzymują jedynie wybuch niezadowolenia (34%).

Tabela 8

w procentach

W obecnej sytuacji należy:	Działacze związkowi		Trudno powiedzieć
	sami wywołują strajki	powstrzymują wybuch niezadowolenia	
- podejmować strajki, by wymusić na władzach podjęcie skutecznych działań gospodarczych	24	53	3
- rezygnować ze strajków, by nie pogarszać trudnej sytuacji gospodarczej naszego kraju	32	34	4
Ogółem	28	40	2

Również wtedy, gdy pytano badanych o sensowność strajku w bankrutującym przedsiębiorstwie, w grupie przeciwników strajku przywódcy związkowi cieszyli się mniejszym zaufaniem niż wśród jego zwolenników.

Tabela 9

w procentach

W bankrutującym przedsiębiorstwie państwowym pracownicy powinni:	Działacze związkowi		Trudno powiedzieć
	sami wywołują strajki	powstrzymują wybuch niezadowolenia	
- strajkować, by wymusić na władzach działania zmierzające do ratowania przedsiębiorstwa	27	51	2
- zrezygnować ze strajków, by nie pogarszać sytuacji swojego zakładu	34	35	3
Ogółem	28	40	2

Można więc stwierdzić, że blisko połowa badanych popierających strajk darzy działaczy związkowych zaufaniem. W mniejszym stopniu cieszą się oni uznaniem badanych przeciwnych metodzie walki strajkowej. Oznacza to, że znaczący odsetek przeciwników strajków, akceptując działania przywódców strajkowych, może w pewnym momencie udzielić im czynnego poparcia.

W opinii największej części badanych (51%) strajki są korzystne dla działaczy związkowych. Nieco mniej (46%) ankietowanych sądzi, że są one korzystne dla pracowników strajkujących zakładów.

Tabela 10

w procentach

Czy strajki są korzystne czy niekorzystne dla:	Korzystne	Niekorzystne	Trudno powiedzieć
- działaczy związkowych	51	26	23
- pracowników strajkujących zakładów	46	39	15

Ogólnie rzecz biorąc respondenci są przekonani, że strajki, choć korzystne dla strajkujących pracowników, są jeszcze bardziej korzystne dla działaczy związkowych.

Opinia, iż związkowcy proklamując strajk uprzedzają jedynie wybuch niezadowolenia, przeważa nawet wśród badanych, którzy uważają, że strajki są korzystne dla działaczy związkowych.

Tabela 11

w procentach

Działacze związkowi:	Działacze związkowi		Trudno powiedzieć
	sami wywołują strajki	uprzedzają wybuch niezadowolenia	
- korzystają na strajku	37	42	21
- nie korzystają na strajku	21	45	34

Choć badani w pewnym stopniu zgadzają się z stanowiskiem, że strajki mogą wybuchać z inspiracji działaczy związkowych, to jednak nie postrzegają większej różnicy interesów między dążeniami pracowników a interesami działaczy.

Najwięcej zaufania do działaczy związkowych proklamujących strajk mają sympatycy "Solidarności '80". Jest to zrozumiałe, gdy pamięta się o tym, że centrala ta w sposób najbardziej radykalny wyraża postulaty rewindykacyjne, w wyniku czego deklarowane przez działaczy cele strajku są oczywiste dla pracowników. Co więcej, jej działacze bardzo często byli głównymi organizatorami strajków. Oznaczać to może, że dla pewnej części opinii publicznej działacze związkowi organizujący strajk to przede wszystkim związkowcy z "Solidarności '80".

Tabela 12

w procentach

Zaufanie do związków zawodowych:	Działacze związkowi		Trudno powiedzieć
	sami wywołują strajki	uprzedzają wybuch niezadowolenia	
NSZZ "Solidarność"	32	40	28
OPZZ	28	44	28
"Solidarność '80"	26	49	25

Kto zyskuje - kto traci na strajkach

Głównymi beneficjentami strajków - zdaniem ankietowanych - są działacze związkowi i pracownicy strajkujących zakładów. Zdecydowana większość badanych negatywnie ocenia skutki strajków dla innych podmiotów i sfer życia publicznego.

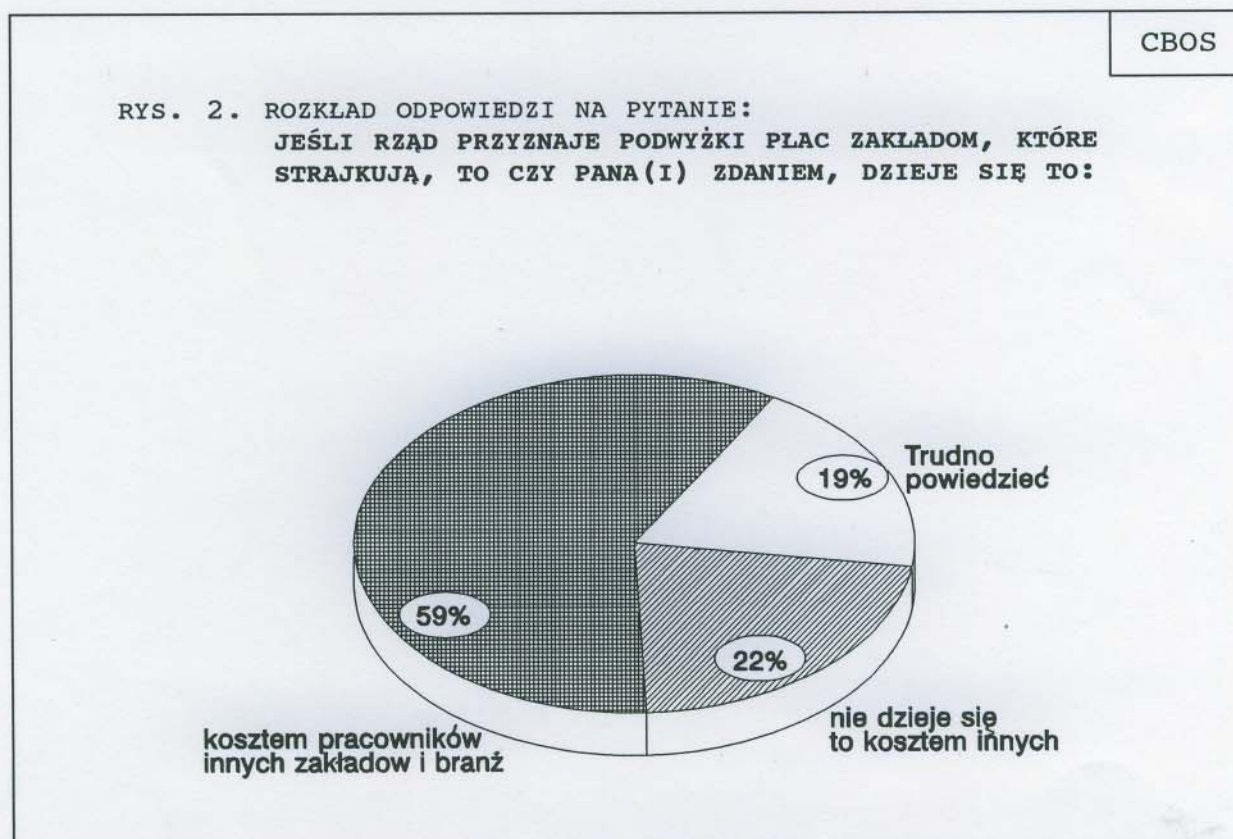
Tabela 13

w procentach

Czy strajki są korzystne czy niekorzystne dla:	Korzystne	Niekorzystne	Trudno powiedzieć
- działaczy związkowych	51	26	23
- pracowników strajkujących zakładów	46	39	15
- społeczeństwa	22	67	11
- dyrektorów strajkujących zakładów	7	77	16
- rządu	5	89	6
- gospodarki	3	92	5

Badani aprobujący metodę walki strajkowej są częściej niż jej przeciwnicy skłonni twierdzić, że strajki są korzystne dla pracowników strajkujących zakładów (0,28), społeczeństwa (0,29) oraz działaczy związkowych (0,18).

W przeważającej opinii badanych strajki są niekorzystne dla: gospodarki (92%), rządu (89%), dyrektorów strajkujących zakładów (77%) oraz społeczeństwa (67%). Co więcej, zdaniem niemal 60% badanych, jeśli rząd przyznaje podwyżki płac zakładom, które strajkują, to dzieje się to kosztem pracowników innych zakładów i branż.

Interesujące, że również zwolennicy walki strajkowej w większości mają świadomość, iż korzyści finansowe uzyskiwane w walce strajkowej wiążą się z pogorszeniem sytuacji innych grup społecznych.

Tabela 14

w procentach

W obecnej sytuacji:	Jeśli rząd przyznaje podwyżki strajkującym zakładom to:		
	dzieje się to kosztem innych	nie dzieje się to kosztem innych	Trudno powiedzieć
- tylko za pomocą strajków można coś osiągnąć	55	28	17
- podejmowanie strajku w gruncie rzeczy nic nie daje	68	19	13
Ogółem	60	21	19

W świadomości badanych strajk jest więc pewnego rodzaju grą interesów. W wyniku tej gry najwięcej mogą zyskać działacze związkowi i pracownicy strajkujących zakładów, a najwięcej stracić - rząd, dyrektorzy strajkujących zakładów, pracownicy innych nie strajkujących zakładów oraz całe społeczeństwo.

Znaczna część społeczeństwa myśli więc o sytuacji niedoboru, jaką jest obecny stan finansów Polski, w kategoriach gry interesów różnych grup dążących do zdobycia jak największej puli środków dla siebie. Nieaktualne staje się myślenie w kategoriach konfliktu społeczeństwa z władzą dążącą za wszelką cenę do pełni kontroli nad zasobami.

Z punktu widzenia dynamiki zmian postaw strajkowych można przewidzieć dwa scenariusze rozwoju sytuacji.

Pierwszy - nastąpi wzrost postaw strajkowych, gdy okaże się, że rząd nie jest w stanie obronić "dobra ogólnego" przed aktywnością coraz to nowych grup nacisku. Byłaby to klasyczna sienkiewiczowska sytuacja "darcia sukna Rzeczypospolitej: kto ile może wyrwać, tyle ma dla siebie".

Drugi - nastąpi spadek postaw strajkowych, gdy okaże się, że rząd jest skutecznym obrońcą "dobra ogólnego". Wtedy świadomość zależności między poprawą sytuacji własnej grupy interesu a pogarszaniem się sytuacji słabszych może zaowocować odrodzeniem się w dalszej perspektywie idei społeczeństwa solidarnego - już nie wobec władzy, ale wobec jego najsłabszych grup.

Tabela 1. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższych miesięcy fala strajków, protestów będzie narastała czy też będzie opadała? 1 - będzie się uspokajało - strajki, protesty będą powoli wygasaly, 2 - będzie tak jak teraz - będą się pojawiały protesty i strajki, 3 - będzie narastała fala strajków, protestów, 4 - wybuchnie poważny konflikt społeczny

(%)

	1	2	3	4	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	6	21	53	10	10	1233
Płeć						
Mężczyźni	6	23	56	10	6	572
Kobiety	7	18	51	11	13	661
Wiek						
do 24 lat	7	16	60	9	7	141
25-34	4	26	55	8	6	180
35-44	5	16	63	12	4	330
45-54	4	21	55	12	8	211
55-64	7	25	42	11	14	170
65 lat i więcej	11	22	37	9	22	199
Miejsce zamieszkania						
Wieś	7	24	49	9	10	479
Miasto do 20 tys.	6	14	58	13	8	139
od 21 do 100 tys.	6	17	56	10	12	229
101-500 tys.	5	22	51	15	7	203
501 tys. i więcej mieszk.	6	19	57	7	10	180
Region						
Północny	5	21	57	12	6	161
Zachodni	2	18	56	12	12	119
Środkowozachodni	10	17	57	10	5	175
Środkowy	6	16	57	8	13	229
Wschodni	8	21	49	11	11	144
Południowo-wschodni	2	31	51	6	11	188
Południowo-zachodni	9	19	47	14	10	216
Wykształcenie						
Podstawowe	7	21	45	11	15	488
Zasadnicze zawodowe	4	19	58	14	5	310
Średnie	7	21	58	8	6	343
Wyższe	5	23	58	4	10	93
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	2	19	65	4	10	59
Prac.umysł.niż.szczebła	5	24	59	7	5	127
Pracownicy fiz.- umysł.	6	21	61	5	6	49
Robotnicy wykwalifikowani	4	22	59	11	4	125
Robotnicy niewykwalifik.	0	12	71	14	3	72
Rolnicy	6	30	47	9	7	116
Prywatni przedsiębiorcy	11	29	50	5	5	39
Bierni zawodowo						
Renciści i emeryci	7	22	42	11	17	381
Uczniowie i studenci	8	9	65	4	13	57
Bezrobotni	7	10	66	14	3	82
Gospodynie domowe i inni	10	15	48	20	7	99
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 500 tys.zł	3	19	45	20	12	98
500 tys. - 999 tys.	4	23	57	10	6	358
1000 tys. - 1499 tys.	8	17	53	10	13	334
1500 tys. - 1999 tys.	7	23	53	7	10	192
2000 tys. i powyżej	8	22	49	11	9	226
Ocena własnych war. mater.						
Złe	4	17	58	12	8	521
Średnie	6	24	49	10	11	523
Dobre	11	22	52	6	9	183
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	10	25	35	8	22	89
Raz w tygodniu	8	21	52	9	10	692
Kilka razy w roku	4	21	57	11	8	338
W ogóle nie uczestniczy	3	14	64	15	5	109
Ocena kier.rozw.syt.w kraju						
Dobry kierunek	14	25	44	6	11	251
Zły kierunek	4	19	57	12	8	792
Trudno powiedzieć	5	21	50	8	17	189

Tabela 2. Które z poniższych stwierdzeń jest bliższe Pana(i) opinii:
1 - w obecnej sytuacji tylko za pomocą strajków można coś osiągnąć, 2 - w obecnej sytuacji podejmowanie strajku w gruncie rzeczy nic nie daje

(%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	35	51	14	1233
Płeć				
Mężczyźni	41	49	11	572
Kobiety	30	53	17	661
Wiek				
do 24 lat	38	51	11	141
25-34	42	44	14	180
35-44	34	53	13	330
45-54	41	51	8	211
55-64	34	50	16	170
65 lat i więcej	23	54	23	199
Miejsce zamieszkania				
Wieś	40	45	15	479
Miasto do 20 tys.	35	50	15	139
od 21 do 100 tys.	33	50	17	229
101-500 tys.	30	57	13	203
501 tys. i więcej mieszk.	27	63	10	180
Region				
Północny	29	55	16	161
Zachodni	50	32	18	119
Środkowozachodni	41	49	10	175
Środkowy	28	58	14	229
Wschodni	44	40	15	144
Południowo-wschodni	30	56	14	188
Południowo-zachodni	32	56	13	216
Wykształcenie				
Podstawowe	33	49	18	488
Zasadnicze zawodowe	45	45	10	310
Średnie	31	57	12	343
Wyższe	26	61	13	93
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	33	51	16	59
Prac.umysł.niż.szczebla	23	63	14	127
Pracownicy fiz.- umysł.	36	50	14	49
Robotnicy wykwalifikowani	41	43	16	125
Robotnicy niewykwalifik.	45	42	12	72
Rolnicy	44	45	11	116
Prywatni przedsiębiorcy	22	71	8	39
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	31	51	18	381
Uczniowie i studenci	17	71	12	57
Bezrobotni	48	45	8	82
Gospodynie domowe i inni	43	49	8	99
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 500 tys.zł	46	42	12	98
500 tys. - 999 tys.	38	49	13	358
1000 tys. - 1499 tys.	29	55	15	334
1500 tys. - 1999 tys.	37	45	18	192
2000 tys. i powyżej	32	57	11	226
Ocena własnych war. mater.				
Złe	38	46	16	521
Średnie	34	52	14	523
Dobre	27	64	9	183
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	26	52	22	89
Raz w tygodniu	34	51	16	692
Kilka razy w roku	36	52	12	338
W ogóle nie uczestniczy	44	50	6	109
Ocena kier.rozw.syt.w kraju				
Dobry kierunek	31	60	9	251
Zły kierunek	38	48	14	792
Trudno powiedzieć	27	53	20	189

Tabela 3. Czy uważa Pan(i), że obecnie: 1 - należy rezygnować ze strajków, by nie pogarszać trudnej sytuacji gospodarczej naszego kraju, 2 - należy podejmować strajki, by wymusić na władzach podjęcie skutecznych działań gospodarczych, 3 - mam zupełnie inny pogląd na ten temat

(%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	41	38	6	15	1233
Płeć					
Mężczyźni	38	40	8	13	572
Kobiety	43	36	4	17	661
Wiek					
do 24 lat	36	49	4	11	141
25-34	36	41	7	17	180
35-44	37	43	7	13	330
45-54	42	44	4	11	211
55-64	48	24	10	19	170
65 lat i więcej	49	26	2	22	199
Miejsce zamieszkania					
Wieś	34	43	5	18	479
Miasto do 20 tys.	40	44	4	12	139
od 21 do 100 tys.	53	25	8	14	229
101-500 tys.	47	36	4	13	203
501 tys. i więcej mieszk.	39	40	8	13	180
Region					
Północny	46	31	7	16	161
Zachodni	27	52	9	12	119
Środkowozachodni	34	48	4	14	175
Środkowy	41	38	5	16	229
Wschodni	34	43	6	17	144
Południowo-wschodni	47	34	5	14	188
Południowo-zachodni	49	28	6	17	216
Wykształcenie					
Podstawowe	43	33	4	19	488
Zasadnicze zawodowe	34	48	2	15	310
Średnie	43	38	8	11	343
Wyższe	42	30	16	12	93
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	41	31	13	15	59
Prac.umysł.niż.szczębla	40	41	12	7	127
Pracownicy fiz.-umysł.	41	39	5	14	49
Robotnicy wykwalifikowani	35	50	5	10	125
Robotnicy niewykwalifik.	34	47	5	14	72
Rolnicy	36	38	6	20	116
Prywatni przedsiębiorcy	45	28	15	12	39
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	47	30	4	18	381
Uczniowie i studenci	42	33	5	20	57
Bezrobotni	37	48	2	12	82
Gospodynie domowe i inni	37	47	0	16	99
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 500 tys.zł	37	45	3	16	98
500 tys. - 999 tys.	34	44	6	16	358
1000 tys. - 1499 tys.	47	34	3	17	334
1500 tys. - 1999 tys.	42	39	7	13	192
2000 tys. i powyżej	45	33	10	13	226
Ocena własnych war. mater.					
Złe	39	40	5	16	521
Średnie	39	39	5	17	523
Dobre	53	28	8	11	183
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	50	29	4	17	89
Raz w tygodniu	43	34	4	18	692
Kilka razy w roku	37	45	7	11	338
W ogóle nie uczestniczy	31	45	12	12	109
Ocena kier.rozw.syt.w kraju					
Dobry kierunek	52	32	7	9	251
Zły kierunek	38	41	6	15	792
Trudno powiedzieć	39	32	4	24	189

Tabela 4. Czy uważa Pan(i), że w bankrutującym przedsiębiorstwie państwowym:
 1 - pracownicy powinni zrezygnować ze strajków, by nie pogarszać sytuacji swojego zakładu pracy, 2 - pracownicy powinni strajkować, by wymusić na władzach działania zmierzające do ratowania przedsiębiorstwa, 3 - mam zupełnie inny pogląd na ten temat

(%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	38	42	3	17	1233
Płeć					
Mężczyźni	37	46	4	13	572
Kobiety	39	39	3	20	661
Wiek					
do 24 lat	33	47	2	18	141
25-34	32	44	8	16	180
35-44	37	45	3	15	330
45-54	41	44	4	11	211
55-64	43	38	2	16	170
65 lat i więcej	40	34	1	25	199
Miejsce zamieszkania					
Wieś	36	43	2	19	479
Miasto do 20 tys.	45	39	1	16	139
od 21 do 100 tys.	36	39	6	19	229
101-500 tys.	39	45	6	10	203
501 tys. i więcej mieszk.	38	43	3	15	180
Region					
Północny	40	39	4	18	161
Zachodni	29	49	1	21	119
Środkowozachodni	30	56	1	13	175
Środkowy	43	36	4	17	229
Wschodni	31	40	6	24	144
Południowo-wschodni	45	39	4	13	188
Południowo-zachodni	41	40	4	15	216
Wykształcenie					
Podstawowe	37	39	2	22	488
Zasadnicze zawodowe	36	49	2	13	310
Średnie	41	41	5	13	343
Wyższe	38	40	11	11	93
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	38	34	11	17	59
Prac. umysł. niż. szczebla	39	45	5	11	127
Pracownicy fiz.- umysł.	31	48	9	11	49
Robotnicy wykwalifikowani	34	53	1	12	125
Robotnicy niewykwalifik.	31	48	3	17	72
Rolnicy	40	40	1	19	116
Prywatni przedsiębiorcy	52	30	6	12	39
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	40	37	2	20	381
Uczniowie i studenci	40	44	3	13	57
Bezrobotni	38	42	2	18	82
Gospodynie domowe i inni	33	44	5	19	99
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 500 tys. zł	36	42	3	18	98
500 tys. - 999 tys.	37	45	3	15	358
1000 tys. - 1499 tys.	39	39	3	19	334
1500 tys. - 1999 tys.	39	40	3	17	192
2000 tys. i powyżej	37	43	6	13	226
Ocena własnych war. mater.					
Złe	33	46	3	18	521
Średnie	40	40	2	17	523
Dobre	44	35	7	14	183
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	48	27	4	21	89
Raz w tygodniu	40	40	3	17	692
Kilka razy w roku	32	49	3	16	338
W ogóle nie uczestniczy	31	47	7	15	109
Ocena kier. roz. syt. w kraju					
Dobry kierunek	48	36	6	10	251
Zły kierunek	35	45	3	16	792
Trudno powiedzieć	34	36	1	28	189

Tabela 5. W Polsce co jakiś czas wybuchają strajki. Czy, Pana(i) zdaniem:
1 - strajki są najczęściej wywoływane przez działaczy związkowych,
2 - działacze związkowi ogłaszają strajk, by powstrzymać niekontrolowany wybuch niezadowolonia

(%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	28	40	33	1232
Płeć				
Mężczyźni	32	41	27	571
Kobiety	24	38	38	661
Wiek				
do 24 lat	31	35	34	141
25-34	34	38	28	180
35-44	23	50	26	330
45-54	28	41	32	211
55-64	32	36	32	170
65 lat i więcej	24	28	48	198
Miejsce zamieszkania				
Wieś	33	36	32	478
Miasto do 20 tys.	18	51	30	139
od 21 do 100 tys.	31	36	34	229
101-500 tys.	23	45	32	203
501 tys. i więcej mieszk.	24	40	36	180
Region				
Północny	25	52	23	161
Zachodni	21	44	35	119
Środkowo-zachodni	19	50	32	175
Środkowy	31	36	33	229
Wschodni	33	35	32	144
Południowo-wschodni	33	34	34	188
Południowo-zachodni	31	31	39	215
Wykształcenie				
Podstawowe	26	32	43	487
Zasadnicze zawodowe	30	42	28	310
Średnie	28	46	26	343
Wyższe	30	50	20	93
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	28	53	20	59
Prac.umysł.niż.szczebła	24	49	27	127
Pracownicy fiz.- umysł.	33	45	23	49
Robotnicy wykwalifikowani	30	44	26	125
Robotnicy niewykwalifik.	15	49	35	72
Rolnicy	39	29	32	116
Prywatni przedsiębiorcy	33	43	23	39
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	30	30	40	380
Uczniowie i studenci	29	26	45	57
Bezrobotni	19	51	30	82
Gospodynie domowe i inni	22	46	32	99
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 500 tys.zł	25	39	36	97
500 tys. - 999 tys.	26	39	35	358
1000 tys. - 1499 tys.	28	41	32	334
1500 tys. - 1999 tys.	31	37	32	192
2000 tys. i powyżej	30	42	28	226
Ocena własnych war. mater.				
Złe	27	40	34	519
Średnie	27	42	31	523
Dobre	34	34	32	183
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	25	31	44	89
Raz w tygodniu	30	36	34	692
Kilka razy w roku	23	48	29	337
W ogóle nie uczestniczy	32	43	25	109
Ocena kier.rozw.syt.w kraju				
Dobry kierunek	30	42	28	251
Zły kierunek	28	42	30	791
Trudno powiedzieć	26	25	49	189

Tabela 6. Jak Pan(i) sądzi, czy strajki są dla działaczy związkowych korzystne czy też niekorzystne?

(%)

	Korzystne	Niekorzystne	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	51	26	23	1232
Płeć				
Mężczyźni	57	23	20	571
Kobiety	45	29	26	661
Wiek				
do 24 lat	52	30	17	141
25-34	62	18	20	180
35-44	46	33	22	329
45-54	55	21	24	211
55-64	51	27	23	170
65 lat i więcej	43	26	31	199
Miejsce zamieszkania				
Wieś	55	20	25	479
Miasto do 20 tys.	56	29	15	139
od 21 do 100 tys.	41	34	25	229
101-500 tys.	45	31	24	202
501 tys. i więcej mieszk.	54	25	21	180
Region				
Północny	54	29	17	161
Zachodni	47	31	22	119
Środkowozachodni	53	24	23	175
Środkowy	55	23	23	229
Wschodni	51	29	20	144
Południowo-wschodni	51	23	26	188
Południowo-zachodni	44	28	28	215
Wykształcenie				
Podstawowe	45	27	28	488
Zasadnicze zawodowe	54	25	21	309
Średnie	54	26	20	343
Wyższe	60	27	13	93
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	53	22	24	59
Prac.umysł.niż.szczebla	50	28	22	127
Pracownicy fiz.- umysł.	59	26	15	49
Robotnicy wykwalifikowani	51	27	22	125
Robotnicy niewykwalifik.	53	19	28	72
Rolnicy	68	15	18	116
Prywatni przedsiębiorcy	63	16	21	39
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	45	29	27	381
Uczniowie i studenci	41	40	19	57
Bezrobotni	48	33	19	81
Gospodynie domowe i inni	52	25	23	99
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 500 tys.zł	54	24	22	98
500 tys. - 999 tys.	54	23	23	358
1000 tys. - 1499 tys.	44	33	23	334
1500 tys. - 1999 tys.	50	25	24	192
2000 tys. i powyżej	56	24	20	225
Ocena własnych war. mater.				
Złe	50	25	24	520
Średnie	47	28	25	523
Dobre	60	25	15	183
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	47	29	24	89
Raz w tygodniu	48	27	25	692
Kilka razy w roku	52	26	21	338
W ogóle nie uczestniczy	67	17	16	109
Ocena kier.rozw.syt.w kraju				
Dobry kierunek	50	30	20	251
Zły kierunek	52	25	23	791
Trudno powiedzieć	46	26	28	189

Tabela 7. Jak Pan(i) sądzi, czy strajki są dla pracowników strajkujących zakładów korzystne czy też niekorzystne?

(%)

	Korzystne	Niekorzystne	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	46	39	15	1233
Płeć				
Mężczyźni	49	37	14	572
Kobiety	43	40	16	661
Wiek				
do 24 lat	49	35	16	141
25-34	49	31	20	180
35-44	41	46	13	330
45-54	58	32	10	211
55-64	50	36	14	170
65 lat i więcej	34	45	21	199
Miejsce zamieszkania				
Wieś	58	26	16	479
Miasto do 20 tys.	47	37	16	139
od 21 do 100 tys.	35	46	18	229
101-500 tys.	46	44	11	203
501 tys. i więcej mieszk.	26	58	16	180
Region				
Północny	44	44	13	161
Zachodni	50	39	11	119
Środkowozachodni	52	31	17	175
Środkowy	43	40	17	229
Wschodni	51	34	15	144
Południowo-wschodni	50	34	16	188
Południowo-zachodni	37	47	16	216
Wykształcenie				
Podstawowe	48	37	15	488
Zasadnicze zawodowe	53	31	16	310
Średnie	40	42	17	343
Wyższe	33	59	7	93
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	40	51	9	59
Prac. umysł. niż. szczebla	31	55	14	127
Pracownicy fiz.- umysł.	41	49	10	49
Robotnicy wykwalifikowani	44	38	17	125
Robotnicy niewykwalifik.	67	24	8	72
Rolnicy	69	18	13	116
Prywatni przedsiębiorcy	47	43	10	39
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	40	41	18	381
Uczniowie i studenci	32	44	23	57
Bezrobotni	57	29	14	82
Gospodynie domowe i inni	47	34	18	99
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 500 tys. zł	58	26	16	98
500 tys. - 999 tys.	55	32	14	358
1000 tys. - 1499 tys.	42	39	18	334
1500 tys. - 1999 tys.	40	47	13	192
2000 tys. i powyżej	37	48	15	226
Ocena własnych war. mater.				
Złe	51	35	15	521
Średnie	45	38	17	523
Dobre	34	54	12	183
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	37	43	20	89
Raz w tygodniu	48	37	15	692
Kilka razy w roku	42	43	15	338
W ogóle nie uczestniczy	52	36	12	109
Ocena kier. rozw. syst. w kraju				
Dobry kierunek	40	48	12	251
Zły kierunek	49	36	14	792
Trudno powiedzieć	42	35	23	189

Tabela 8. Jak Pan(i) sądzi, czy strajki są dla społeczeństwa korzystne czy też niekorzystne?

(%)

	Korzystne	Nieko- rzystne	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	22	67	11	1233
Płeć				
Mężczyźni	24	66	10	572
Kobiety	20	67	12	661
Wiek				
do 24 lat	28	60	12	141
25-34	22	68	10	180
35-44	25	63	13	330
45-54	25	66	9	211
55-64	15	76	9	170
65 lat i więcej	15	71	14	199
Miejsce zamieszkania				
Wieś	22	65	13	479
Miasto do 20 tys.	33	54	13	139
od 21 do 100 tys.	16	76	8	229
101-500 tys.	21	73	6	203
501 tys. i więcej mieszk.	19	66	15	180
Region				
Północny	17	74	9	161
Zachodni	26	64	10	119
Środkowozachodni	31	57	12	175
Środkowy	20	62	18	229
Wschodni	27	65	8	144
Południowo-wschodni	19	70	11	188
Południowo-zachodni	16	76	8	216
Wykształcenie				
Podstawowe	18	69	12	488
Zasadnicze zawodowe	29	60	11	310
Średnie	21	68	11	343
Wyższe	19	75	6	93
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	19	71	11	59
Prac. umysł. niż. szczebla	20	66	14	127
Pracownicy fiz.- umysł.	31	65	4	49
Robotnicy wykwalifikowani	26	60	14	125
Robotnicy niewykwalifik.	37	52	11	72
Rolnicy	21	64	16	116
Prywatni przedsiębiorcy	16	82	2	39
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	17	72	11	381
Uczniowie i studenci	19	68	14	57
Bezrobotni	20	72	8	82
Gospodynie domowe i inni	30	59	11	99
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 500 tys. zł	19	72	10	98
500 tys. - 999 tys.	22	64	14	358
1000 tys. - 1499 tys.	24	63	13	334
1500 tys. - 1999 tys.	17	74	9	192
2000 tys. i powyżej	24	68	8	226
Ocena własnych war. mater.				
Złe	21	65	14	521
Średnie	21	67	11	523
Dobre	23	72	5	183
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	19	67	14	89
Raz w tygodniu	20	69	11	692
Kilka razy w roku	26	64	10	338
W ogóle nie uczestniczy	21	65	14	109
Ocena kier. rozw. syst. w kraju				
Dobry kierunek	21	72	7	251
Zły kierunek	23	65	12	792
Trudno powiedzieć	18	68	14	189